

dem dernede for mange, mange Millioner Kroner.

Men lad endda være med de direkte og indirekte økonomiske Ulykker, der er udgaaet fra den Bank. En saare uheldig Ting var ogsaa den politiske Indflydelse, som udgik fra Landmandsbanken. Den var ligesom ved at blive det tredje Ting her i Landet. Jeg tænker ikke her paa den Indflydelse, der udgik fra et Medlem af Bankens Repræsentantskab, som paa en fremtrædende Maade financierede den radikale Provinspresse. Det kender vi jo, og vi ved ogsaa, at Facit ikke synes at have været saa meget godt. Men lad det være, det er en Sidevirkning, skønt den omkring i Landet vakte Opmærksomhed baade om den Mand, der gjorde det, og om den Forbindelse, han stod i med denne bekendte Bank. Men Banken søgte at øve Indflydelse overalt. Den knyttede de betydeligste Embedsmænd i Justits- og Udenrigsministeriet til sig ved at give dem lønede Tillidsposter i Banken eller dens Selskaber. Ministeriet Friis kaldte man i Almindelighed for Landmandsbankens Ministerium, og vi ved, at der i dette Ministerium sad mange af Landmandsbankens fremtrædende Mænd. Denne politiske Indflydelse fra denne Bank var saare uheldig. Det er beklageligt, at dens Virksomhed har givet saa enorme økonomiske Tab, men jeg tror, at naar Tab og Gevinst skal gøres op, er det en Gevinst for vort offentlige Liv, at Ledelsen forsvandt. Jeg vil haabe, at den nye Ledelse maa forstaa ved en neutral Optræden og en ligelig Hensyntagen til alle Sider at skabe Tillid om dette Pengeinstitut, saaledes at det kan arbejde sig over Katastrofen.

Jeg talte om den Magt, ogsaa den politiske Magt, som Banken udøvede. Det ligger jo ogsaa noget i, at Folk, ikke mindst i dette Land, har en mærkværdig Lyst til at gøre sig afhængige. Folk, der ikke har det nødvendigt, da de kan faa Føden paa anden Vis — det gælder ogsaa i Politik — gør sig afhængige. Der er Karierespørgsmaal, der er mange andre Ting. Det gaar saamænd lige ud til det mindste Sogneraadmedlem ude i Landet. Det er noget, vi har haft rigeligt af herhjemme, mere end vi skulde have. Nu vil jeg haabe, at man, efter at disse Guder er styrtet i Støvet, da ikke oprejser nye Guder, som man kritikløst tilbeder.

Jeg skal til Slutning sige et Par Ord om Tolden. Der har under denne Forhandling været talt saa meget om Tolden, og jeg antager, der vil blive talt endnu

mere om den. Jeg har imidlertid tænkt mig med mine Bemærkninger ikke at tage saa abstrakt paa Spørgsmaalet. Det har jo mest været Beskyttelse, Frihandel og disse rene Synspunkter, som man har søgt at udvikle Betydningen af. Jeg vil søge at holde mig lige ved Jorden. Det, der navnlig har været talt om i den sidste Tid, er Importregulering; der var jo blevet en Mængde Tilhængere af Importregulering her i Landet. Der var tre Partier, som holdt paa Importreguleringen, og det endte med, at ogsaa Venstre gik med til en Importregulering paa Cigarer og Skotøj gennem Regeringens Lovforslag. Nu har man imidlertid oplevet det mærkelige fra visse Sider, særlig fra et enkelt Partis Side, at man siger: Ja, Importregulering vil vi nok gaa med til, men Toldbeskyttelse vil vi ikke gaa med til, Gud fri os for Toldbeskyttelse. Jeg kan ikke se andet, end at Importregulering er den groveste Form for Toldbeskyttelse, den mest virkningsfulde og ogsaa den farligste for et Land som Danmark med dets meget betydelige Landbrugseksport. Det er derfor ikke uberettiget, at Importreguleringen ikke mindst indenfor mit Partis Rækker har vakt en hel Del Bekymring. Det er et direkte Skridt mod Udlandet, at man ligefrem standser eller regulerer Vareimporten, og det er sikkert af de Skridt, som altid vil faa Landene til at reagere mere, end hvis man lagde Told paa. Told er mere internationalt anerkendt som noget suverænt, der hører under vedkommende Stat. Men nu hører vi altsaa fra visse Sider — jeg tror, det særlig er fra radikal Side —, at de er og navnlig, tror jeg, har været stærke Tilhængere af Importregulering, men Protektionisme, Gud bevares, det var det værste, der kunde tænkes. Protektionisme er jo Beskyttelse, og Importregulering er, som sagt, den stærkeste Toldbeskyttelse. Man vil ikke gaa de Veje, man har, man vil ikke benytte det Apparat, man har, vi skal nødvendigvis have noget nyt, et nyt Sæt Embedsmænd, et nyt Apparat, skønt man har Embedsmænd til at opkræve Tolden. Tolden kunde jo give nogle Penge i Statskassen, og det vilde jo være rædselsfuldt at tænke sig i disse Tider, hvor Statskassen kun har saa faa Penge. Samtidig ser vi, at dette Parti eller disse Partier i de Kommuner, hvor de har Magten, praktiserer en meget haardhændet indirekte Beskatning gennem en for stor Afgift af Gas og Elektricitet, en særdeles udemokratisk Beskatningsmaade; det kan saa sandt ikke kaldes nogen Luksusskat.